

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
03.01.2022. – 07.01.2022.

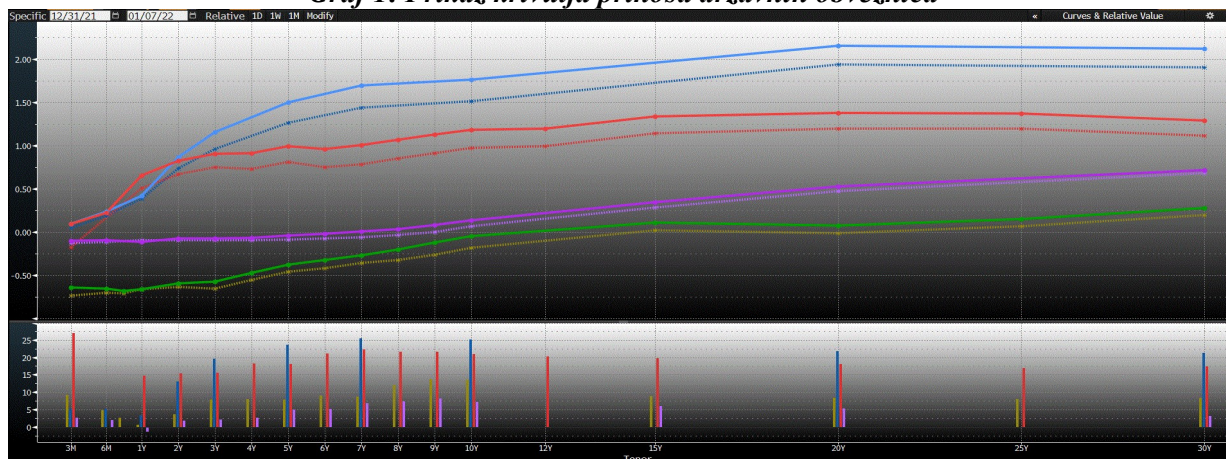
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	31.12.21	-	7.1.22	31.12.21	-	7.1.22	31.12.21	-	7.1.22	31.12.21	-	7.1.22
2 godine	-0,62	-	-0,59	0,73	-	0,86	0,69	-	0,83	-0,09	-	-0,05
5 godina	-0,45	-	-0,38	1,26	-	1,50	0,82	-	1,00	-0,08	-	-0,04
10 godina	-0,18	-	-0,04	1,51	-	1,76	0,97	-	1,18	0,07	-	0,14

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	31.12.21	-	7.1.22
3 mjeseca	-0,705	-	-0,621
6 mjeseci	-0,706	-	-0,658
1 godina	-0,640	-	-0,646

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 07.01.2022. godine (pune linije) i 31.12.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone, posebno onih sa dužim rokom dospijeća, su zabilježili rast u protekloj sedmici. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 3 i 13 baznih poena, a najveći rast je zabilježen kod desetogodišnjih obveznica nakon što je prošle sedmice održana aukcija nove obveznice ovog dospelja, na kojoj je zabilježen priličan rast ostvarenog prinosa u poređenju sa prethodnom aukcijom. Istovremeno, prinosi italijanskih obveznica kraće ročnosti nisu bitnije promijenjeni, dok su prinosi obveznica dužeg roka dospelja zabilježili rast između 8 i 14 baznih poena. U prvom danu trgovanja 2022. godine evropske dionice su zabilježile rast na rekordne nivoe, jer tržišta očekuju stabilan ekonomski rast uprkos rastućem broj zaraženih Covid19 koji je uzrokovan novim sojem virusa. Kretanja na tržištu obveznica eurozone su uglavnom bila pod uticajem dešavanja na tržištu SAD, a posebno nakon što je objavljen podatak sa posljednje sjednice FOMC-a, koji je ocijenjen kao optimističan, u smislu mogućnosti bržeg povećanja kamatnih stopa Fed tokom ove godine.

Nekoliko članova UV ECB je u svojim izjavama ukazalo na mogućnost ranijeg povlačenja stimulaturnih mjera ukoliko inflacija nastavi da iznenađuje. S druge strane, glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da

trenutne nivoje inflacije vidi kao dio „pandemijskog inflatornog ciklusa“ i da očekuje da će ove godine doći do smanjenja inflacije. Lane je ponovio raniji stav da je veoma malo vjerovatno da ECB promijeni nivo kamatnih stopa u ovoj godini, kao i da visoke cijene energenata predstavljaju glavni ekonomski problem.

Krajem sedmice su objavljeni preliminarni podaci koji su pokazali da je inflacije u eurozoni na kraju 2021. godine neočekivano dostigla novi rekordni nivo od 5,0%. Ovaj podatak je u suprotnosti sa nedavno objavljenim podacima o stagniranju, odnosno, padu stope inflacije u većim članicama eurozone (Francuske i Njemačke), a koji bi mogao da zakomplikuje zadatak zvaničnicima ECB koji insistiraju da je trenutni rast inflacije privremenog karaktera.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	DEC	58,0	58,0	58,4
2.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	DEC	53,3	53,1	55,9
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	DEC	53,4	53,3	55,4
4.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	NOV	23,2%	23,7%	21,9%
5.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	DEC	4,8%	5,0%	4,9%
6.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	DEC	2,5%	2,6%	2,6%
7.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	DEC	5,6%	5,7%	6,0%
8.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	DEC	3,5%	3,4%	3,4%
9.	Stopa inflacije – Austrija (prelim.)	DEC	-	4,3%	4,3%
10.	Indeks veleprodajnih cijena – Austrija (G/G)	DEC	-	15,0%	16,6%
11.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	NOV	12,8	12,0	12,7
12.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	NOV	-7,23	-9,73	-7,7
13.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	NOV	-1,1%	1,3%	0,1%
14.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	NOV	-0,8%	-2,4%	-0,9%
15.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	NOV	0,6%	-0,5%	-0,6%
16.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	NOV	-	-1,2%	0,2%
17.	Maloprodaja – EZ (G/G)	NOV	5,6%	7,8%	1,7%
18.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	NOV	-3,1%	-0,2%	-3,3%
19.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	NOV	13,9%	14,8%	-5,6%
20.	Odnos duga i GDP-a – Italija (kvartalno)	III kvartal	-	8,8%	10,2%
21.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	DEC	116,0	115,3	117,6
22.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	DEC	5,3%	5,2%	5,3%
23.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	DEC	-	-76,8	-74,4

SAD

Predsjednik Biden je u ponedjeljak održao virtuelni sastanak sa nezavisnim farmerima i rančerima kako bi razgovarali o inicijativama za smanjenje cijene hrane u cilju povećanja konkurencije u mesnoj industriji, želeći time da pokaže da njegova administracija pokušava da se izbori sa inflacijom. Biden je izjavio da kapitalizam bez konkurencije nije kapitalizam, nego eksploatacija.

Objavljen je zapisnik sa posljednje sjednice FOMC-a u kojem je navedeno da trenutni ekonomski uslovi uključuju snažnije izgleda za ekonomiju, višu inflaciju i širenje bilansa što bi moglo ubrzati politiku normalizacije kamatne stope. U zapisniku je, takođe, navedeno da s obzirom na pojedinačne stavove članova FOMC-a o ekonomiji, tržištu rada i inflaciji, može biti opravdano povećanje referentne kamatne stope prije ili brže, odnosno bržim tempom nego što se ranije očekivalo. Ovakve navode u zapisniku tržište je percipiralo kao nedvosmisleno optimistične. Trgovci su povećali očekivanja rasta kamatne stope već u martu, te sada postoji šansa od 80% da će u martu doći do rasta kamatne stope.

Predsjednik Fed iz Minneapolisa Kashkari je izjavio da očekuje da će se kamatne stope povećati dva puta u 2022. godini. Predsjednik Fed iz St. Louisa Bullard je vezano za pitanje FOMC-a izjavio da bi trebalo da počne sa povećanjem referentnih kamatnih stopa možda već od sjednice koja se održava u

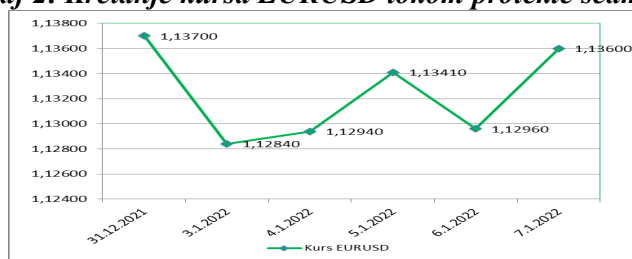
martu, a kako bi bili u boljoj poziciji da kontrolišu inflaciju. Predsjednica Feda iz San Franciska Daly je izjavila da „upravo sada se čini vrlo prikladnim da se počne povlačenje kupovina aktiva bržim tempom“. Proizvodnja u SAD je u decembru usporila usljed smanjenja potražnje za robom, mada su ograničenja u snabdijevanju počela popuštati, dok je nivo cijena koje su fabrike plaćale za inpute smanjen najviše od početka 2020. godine, otkako je pandemija Covid19 poremetila ekonomsku aktivnost. Na kraju sedmice su objavljeni podaci o većem padu stope nezaposlenosti od očekivanja, ali i znatno lošijim podacima o promjenama broja zaposlenih po sektorima u decembru.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni
					period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	DEC	57,7	57,7	58,3
2.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	DEC	57,5	57,6	58,0
3.	Kompozitni PMI indeks (final.)	DEC	56,9	57,0	57,2
4.	ISM indeks prerađivačkog sektora	DEC	60,0	58,7	61,1
5.	ISM indeks uslužnog sektora	DEC	67,0	62,0	69,1
6.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	31. dec	-	-5,6%	3,2%
7.	ADP izvještaj o broju zaposlenih	DEC	410.000	807.000	505.000
8.	Trgovinski bilans (u milijardama USD)	NOV	-81,0	-80,2	-67,2
9.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	1. jan	195.000	207.000	200.000
10.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	25. dec	1.678.000	1.754.000	1.718.000
11.	Fabričke porudžbine	NOV	1,5%	1,6%	1,2%
12.	Porudžbine trajnih dobara (final.)	NOV	2,5%	2,6%	0,1%
13.	Promjene br.zaposl. u nefarmer. sektoru	DEC	450.000	199.000	249.000
14.	Promjene br.zaposl. u privatnom sektoru	DEC	400.000	211.000	270.000
15.	Prosječne zarade po satu (G/G)	DEC	4,2%	4,7%	5,1%
16.	Stopa nezaposlenosti	DEC	4,1%	3,9%	4,2%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,1370 na nivo od 1,1360.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Istraživanje koje je provela Trgovinska komora Velike Britanije je pokazalo da su kompanije u toj zemlji više nego ikada ranije zabrinute za inflaciju, dok rekordan broj kompanija planira da poveća svoje cijene. Istraživanje u kojem je učestvovalo skoro 5.500 kompanija ujedno je posljednji dokaz da talas rasta cijena ima negativan efekat po povjerenje širom ekonomije. Cijene bilježe najbrži rast u posljednjoj dekadi, pojačavajući pritiske na potrošače i na industriju zbog viših poreza i troškova energije. Mjesečno istraživanje BoE je pokazalo da kompanije u Velikoj Britaniji očekuju povećanje svojih cijena tokom narednih 12 mjeseci za 5% u poređenju sa 4,2% koliko je očekivano u novembru prošle godine. Ovo predstavlja najveći rast od kada se navedeno istraživanje provodi od 2017. godine. Halifax je objavio da je prosječna cijena kuća u Velikoj Britaniji u decembru povećana za 1,1% na rekordnih 276.091 GBP, dok je na godišnjem nivou povećanje cijena iznosilo 9,8% (najviše od jula 2007. godine). Ipak, najveći kreditori hipotekarnih kredita u Velikoj Britaniji očekuju da bi tržište kuća moglo da zabilježi usporenje u tekućoj godini, nakon najsnažnijeg rasta koji je zabilježen u posljednje skoro dvije dekade.

Manchester Airports Group i trgovinsko tijelo Airlines UK su u zajedničkoj izjavi istakli da istraživanje koje su naručili vezano za pitanje trgovinskih restrikcija podržava stav da ukidanje zahtjeva za testiranje neće uticati na sveukupan broj zaraženih novim virusom, kao ni na hospitalizaciju u Velikoj Britaniji. Premijer Johnson je pozvan da ukine povećanje nacionalnog osiguranja vrijednog 12 milijardi GBP usljed zabrinutosti da neće moći biti opravdano kada se ljudi bore sa troškovima života. Rees-Mogg, lider Donjeg doma Parlamenta, je ukazao da povećanje treba odložiti s obzirom na to da inflacija i svakako troškovi energije značajno rastu. Pojedini izvori sugerišu da je, takođe, doveo u pitanje produktivnost državnih službenika koji rade od kuće, te je sugerisao da se značajne uštede mogu napraviti i kroz smanjenje broja zaposlenih u državnoj službi.

Ministri u Velikoj Britaniji sada imaju veći stepen moći da blokiraju strana preuzimanja kompanija u Velikoj Britaniji nakon što su nova pravila stupila na snagu, a po osnovu kojih ministri imaju moć da ponište poslove koji potencijalno mogu narušiti nacionalnu sigurnost.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni
					period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	DEC	57,6	57,9	58,1
2.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	DEC	53,2	53,6	58,5
3.	Kompozitni PMI indeks (final.)	DEC	53,2	53,6	57,6
4.	PMI indeks građevinskog sektora	DEC	54,0	54,3	55,5
5.	Odobreni hipotekarni zahtjevi	NOV	66.000	67.000	67.100
6.	Potrošački krediti (G/G)	NOV	-	0,4%	-1,0%
7.	Monetarni agregat M4 (G/G)	NOV	-	6,9%	7,0%
8.	Promjena zvaničnih rezervi (u milionima USD)	DEC	-	337	-1.371

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,84133 na nivo od 0,83586, dok je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,3532 na nivo od 1,3588.

JAPAN

Premijer Kishida je izjavio da planira da se upusti u „ozbiljnu diplomatiju“ i da slijedi ono što on naziva „diplomacija realizma za novu eru“ vodeći računa o univerzalnim vrijednostima i svjetskim pitanjima. Kishida je dodao da Japan mora pretpostaviti „najgore scenarije, nastavljajući voditi politiku sa velikim oprezom“ kako bi se suočio sa izazovima koje je prouzrokovala pandemija Covid19. Nakon toga Kishida je najavio da bi se mogla donijeti odluka o proglašenju „kvazi vanrednog stanja“ za dijelove Japana zbog širenja Covid19.

Guverner Kuroda je izjavio da uočava signale da se ekonomija Japana vraća u normalu, iako su i dalje potrebne mjere za sprečavanje širenja virusa. Prema njegovim riječima, BoJ će voditi politiku na odgovarajući način sa posebnim fokusom na domaća i inostrana ekonomska kretanja. Kuroda očekuje da će se globalna ekonomija oporaviti podstaknuta oporavkom naprednih ekonomija, te je dodao da se neizvjesnost u pogledu globalnih ekonomskih očekivanja povećava zbog inflacije u Evropi, SAD, kao i zbog sve većeg broja zaraženih omikron sojem virusa.

Prema mišljenju analitičara, smanjen broj zaraženih Covid19 je podstakao potrošnju i širu ekonomiju tokom posljednjeg kvartala u 2021. godini, mada su nedavno širenje novog soja virusa omikron i povećanje cijena robe izazvali zabrinutost u vezi sa oporavkom Japana tokom ove godine.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni	
				period	
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	DEC	54,2	54,3	54,5
2.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	DEC	51,1	52,1	53,0
3.	Kompozitni PMI indeks (final.)	DEC	51,8	52,5	53,3
4.	Monetarna baza (G/G)	DEC	-	8,3%	9,3%
5.	Prodaja vozila (G/G)	DEC	-	-10,2%	-13,4%
6.	Indeks povjerenja potrošača	DEC	39,0	39,1	39,2
7.	Stopa inflacije u Tokiju (G/G)	DEC	0,7%	0,8%	0,5%
8.	Novčane zarade zaposlenih (G/G)	NOV	0,5 %	0,0%	0,2%
9.	Potrošnja domaćinstava (G/G)	NOV	1,2%	-1,3%	-0,6%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 130,90 na nivo od 131,29. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 115,08 na nivo od 115,56.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 75,21 USD (66,15 EUR).

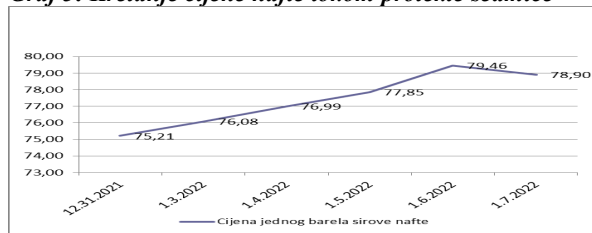
Tokom protekle sedmice cijena nafte je uglavnom imala tendenciju rasta. Početkom sedmice cijena nafte je povećana pod uticajem ograničene ponude ovog energenta, ali i očekivanja oporavka tražnje tokom 2022. godine, što je dijelom podstaknuto i očekivanjima da novi soj virusa, omikron, neće značajno ugroziti ekonomska očekivanja, kao ni očekivanja kada je u pitanju cijena nafte.

OPEC+ je odlučio da se drži planiranog povećanja obima ponude nafte. Iako je tražnja ostala prilično stabilna, bez obzira na novi talas i novi soj virusa, OPEC+ su odobrili povećanje obima ponude nafte od 400.000 barela dnevno za februar. Analitičari OPEC+ su smanjili procjene viška ponude na tržištu u prvom kvartalu, te predviđaju slabiji rast ponude od strane rivala. Sredinom sedmice su objavljene vijesti o stanju zaliha nafte u SAD. Rezultati su pokazali da su zalihe povećane, ali, uprkos tome, cijena nafte je nastavila rasti.

Krajem sedmice su objavljeni podaci sa tržišta rada koji su bili slabiji od očekivanih, ali nisu imali bitnijeg uticaja na cijenu nafte. Na dalji rast cijene ovog energenta uticaj su imali nemiri prouzrokovani protestima u Kazahstanu, kao i smanjena proizvodnja u Libiji. Cijena nafte, nakon četiri uzastopna dana rasta, na kraju prošle sedmice je blago korigovana naniže. Cijena je i dalje pod uticajima nemira u Kazahstanu i prekida ponude od strane Libije, što je među investitorima pojačalo zarinutost oko globalne ponude nafte.

Cijena nafte je na sedmičnom nivou zabilježila rast od 4,91%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 78,90 USD (69,45 EUR).

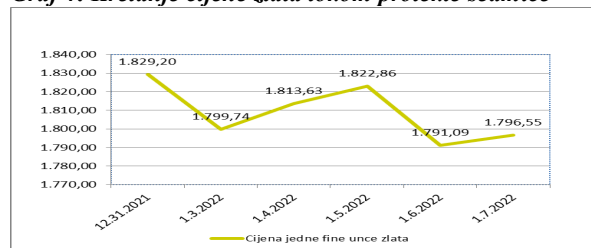
Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.829,20 USD (1.608,80 EUR).

Cijena zlata je u utorak imala tendenciju rasta. Pojedini analitičari ističu da je dosta interesantno pratiti ovakvo kretanje zlata koje ukazuje na to da su investitori "bikovski" raspoloženi kada je u pitanju zlato, ali se smatra i da su nesigurni. U uslovima postepeno restriktivnije monetarne politike, dolar i dalje dobija na važnosti, dok i ekonomski optimizam ostaje snažan. Stoga se pretpostavlja, kod nekih analitičara, da je ovo možda "crvena zastava" odnosno znak da investitori, ipak, nisu tako samouvjereni kako to izgleda. Nakon objavljivanja zapisnika FOMC-a, što se desilo nakon što je zatvoreno tržište EU, cijena zlata je značajno smanjena i približila se nivou od oko 1.800 USD po unci. U četvrtak cijena zlata je bila pod uticajem rasta prinosa na državne obveznice SAD, te je korigovana naniže ispod nivoa od 1.800 USD po jednoj finoj unci. Krajem sedmice cijena zlata nije zabilježila veće promjene, uprkos objavljenim slabijim podacima sa tržišta rada SAD za koje se očekivalo da će imati značajan uticaj. Pojedini analitičari navode da su podaci sa tržišta rada mješoviti zbog određenih pozitivnih aspekata koji mogu ukazati na nedostatak radne snage, dok novi soj virusa i dalje otežava djelovanje tržišta rada. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.796,55 USD (1.518,47 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je smanjena za 1,78%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremlili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.